

דברי אמת

שבת אחר הצהריים

קראו את הפרקים והפסוקים הבאים לקראת השיעור השבועי: משלי כ"ב,
משלי כ"ג, שמות כ"ב 21-27, משלי כ"ד, אפס' ה' 20, יחזקאל ל"ג 8.

פסוק לשינון: "הלא כתבתי לך, שלשום (שְׁלֹשִׁים) בְּמַעֲצוֹת וְדַעַת. לְהוֹדִיעַךְ
קִשְׁט, אֲמַרִי אֲמֶת; לְהָשִׁיב אֲמַרִים אֲמֶת, לְשִׁלְחִיךָ" (משלי כ"ב 20, 21).

אחדים מן הפתגמים שנלמד השבוע מקבילים לפתגמים מצריים מן העת העתיקה. ייתכן ששלמה ניסח מחדש את הפתגמים הללו בהשראת רוח הקודש בהתאם לנקודת המבט העברית. דברי החכמים המצרים פוגשים כאן את רוח הקודש, רוחו של אלוהי ישראל, והופכים להתגלות אלוהית.

הבחנה זו חשובה, שכן היא מזכירה לנו את טיבה האוניברסלי של ה"אמת". מה שנכון לגבי העברי אמור להיות נכון גם לגבי המצרי; אחרת, זו לא תהיה האמת. ישנן אמיתות החלות על העולם כולו, על כל אדם ואדם.

תוכחות ועצות אלה משותפות לשני המחנות. כלומר, לא משנה אם אתם משיחיים אם לאו, או היכן אתם חיים, ישנם מספר דברים שעליכם לא לעשות לעולם.

*למדו את השיעור השבועי לקראת שבת, 28 בפברואר.

הידע של האמת

קראו את משלי כ"ב 17, 18. מה נאמר כאן על האופן שבו האמת אמורה להשפיע על חיינו?

חובתו הראשונה של התלמיד היא לשמוע ולשים לב: "הט אָזְנְךָ—וּשְׁמַע" (משלי כ"ב 17). במילים אחרות: "התרכז!" הנקודה החשובה היא שמחפש האמת חייב להשתוקק לדעת; עליו לחפוץ ללמוד באמת ובתמים מה נכון לעשות, ואז לעשותו. אך אין די בהקשבה או אפילו בהבנה שכלית של הידע שנרכש. ישנם אנשים הבקיאים בכתבי הקודש, לדוגמה, הם מכירים עובדות מקראיות רבות או יודעים לשנן פסוקים חשובים, אך אין להם ידיעה אמיתית של האמת או התנסות אישית עם האמת (יוחנן י"ד 6). על האמת לחדור לנפש האדם. במשלי כ"ב 18 נאמר על דברי החכמים: "כִּי תִשְׁמָרְם בְּבִטְנְךָ." לקחי החוכמה אינם אמורים להישאר על פני השטח, אלא לחדור פנימה, להתעכל, להיטמע, ולהפוך חלק בלתי נפרד מן הנפש הפנימית. לאחר שהמסר חדר לעומק ישותנו הריכה שורש בנפשנו, הוא יתרומם, יעלה על דל שפתינו, ויאפשר לנו לתת עדות עוצמתית.

קראו את משלי כ"ב 19-21. מה אמורה התנסות עם האמת לחולל בעבורנו?

1. אמונה (פס' 19). המטרה הראשונה של הוראת החוכמה אינה הקניית חוכמה. ספר משלי אינו מכוון לעשיית תלמידים משכילים יותר או מיומנים יותר. תכליתו של המורה היא לחזק את האמון והביטחון של התלמיד באלוהים.
 2. שכנוע פנימי (פס' 21). התלמידים אמורים לדעת מדוע "אִמְרֵי אֱמֶת" אלה נכונים; עליהם לדעת מדוע הם מאמינים בעיקרי האמונה ובאמיתות שהם מאמינים בהם. אמונה מעצם הגדרתה משמעה אמונה בדברים שאיננו מבינים לאשורם. ועם זאת, עדיין יש לנו סיבות טובות להאמין באמונה שאנו דוגלים בה.
 3. אחריות (פס' 21). הצעד האחרון ברכישת חינוך הוא לחלוק עם הזולת את "דברי האמת" שקיבלנו. מחויבות זו היא לב לבו של הייעוד שלנו כתנועה.
- חשבו על כל הסיבות ההגיוניות החותכות לאמונתנו כאדוונטיסטים שומרי שבת. מהן סיבות אלו? מדוע עלינו לשמור אותן תמיד נגד עינינו ולא להסס לחלוק אותן עם הזולת? הביאו את תשובתכם לכיתת השבת.

גזלת העניים

קראו את משלי כ"ב 22, 23; כ"ג 10. מפני מה אנו מזהירים כאן?

על אף שאסור לגנוב משום אדם, אזהרה זו דנה בגניבה מן העניים והעשוקים, האנשים הפגיעים ביותר. אנשים אלה הם באמת חסרי ישע, ולפיכך הם זוכים ליחס מיוחד בעיני ה' ולדאגתו (שמות כ"ב 21-27). במקרה של דוד שרצח את אוריה כדי לגזול ממנו את אשתו, אנו נזכרים במשל של נתן הנביא על כבשת הרש (שמ"ב י"ב 4-1). גזלה מן העניים אינה אך ורק עבירה פלילית: זהו "חטא נגד ה'" (שמ"ב י"ב 13). לגזול אדם שיש לו פחות משלכם גרוע יותר מגניבה; זה גם צעד של פחדנות. האם גנבים כאלה חושבים שה' אינו רואה את מעשיהם?

ואכן, ממשלי כ"ב 23 עולה שגם אם גנב מתחמק מעונש ביד אדם, אלוהים יעניש אותו. ההתייחסות כאן לגואל: "כי גואלם חזק הוא" (משלי כ"ג 11), עשויה לרמז על תרחיש יום הדין של ה' באחרית הימים (איוב י"ט 25).

לכן, אזהרה זו ואזהרות רבות אחרות בכתבי הקודש דנות באנשים המעוניינים אך ורק ב"רווחים" המידיים של מעשיהם, ולא בתוצאות לטווח הארוך. אנשים כאלה מתעשרים ומרחיבים את נחלותיהם על חשבון הזולת, והם מוכנים לרמות ולרצוח לשם השגת מטרה זו. הם עשויים ליהנות מעושרם כעת, אך הם ישלמו על כך בשלב מאוחר יותר. חשיבה כזו לא רק אמורה לרפות את ידי הגנב, אלא אף להראות שערכי המוסר שלנו קשורים הדוקות לריבונותו של ה'.

אתאיסטים באנגליה הדביקו על אוטובוסים את הסיסמה הבאה: "אין אלוהים. אז תפסיקו לדאוג ותתחילו ליהנות מהחיים." על אף שניתן להעלות תשובות מוחצות רבות כדי להגיב על כך, חשבו על התשובה הבאה: "אם אין אלוהים, אז אנשים שגונבים מהעניים ומתחמקים מעונש אינם צריכים לדאוג. ואכן, כל האנשים שעשו עוולות גדולות ודומה שהם התחמקו מעונש, למעשה באמת התחמקו מעונש (נכון לעכשיו)." כיצד אמורה אמונתנו באלוהים ובהבטחותיו על יום הדין להעניק לנו מעט שלווה נפש בנוגע לעוולות הרבות ולחוסר הצדק שאנו חוזים בהם בעולם כיום?

לקנא ברשעים

מפני מה אנו מוזהרים במשלי כ"ג 17; כ"ד 1, 2; כ"ד 19, 20?

מדוע שנקנא ברשעים? רוב הסיכויים שזה לא בגלל החטאים שהם מבצעים. בדרך כלל, זה בגלל הרווח המידי שלהם (עושר, הצלחה, כוח) שהושג באמצעות מעשיהם הרעים – זה מה שאנשים לעיתים קרובות חומדים לעצמם.

על אף שלא כל אדם מצליח או עשיר הוא רשע, חלק מהעשירים הם אכן רשעים, וקרוב לוודאי שהם מסוג האנשים שמפניהם אנו מוזהרים בפסוקים אלה. אנו רואים את החיים ה"טובים" שהם מנהלים, ומנקודת מבטנו, במיוחד אם אנו מתקשים בפרנסתנו, לא קשה לנו לקנא במה שיש להם.

ואולם, נקודת מבט זו היא צרת אופקים וקצרת רואי. אחרי הכול, הפיתוי הטמון בחטא הוא התגמול המידי שלו: אנו נהנים מתחושת סיפוק כאן ועכשיו. נקודת מבט המתבוננת מעבר להווה, עשויה להגן עלינו מפני פיתויי החטא: כלומר, עלינו לראות מעבר ל"רווחים" המידיים של חטאנו, ולחשוב על תוצאותיו ארוכות הטווח.

חוץ מזה, מי מאיתנו לא ראה או חווה כמה הרסני הוא החטא? לעולם איננו מתחמקים מתוצאותיו הרי האסון של החטא. אנו יכולים להסתיר את חטאנו מן הזולת, ואפילו מיקירינו; ייתכן שאין להם שמץ של מושג על מעשינו (על אף שבמוקדם או במאוחר הם יעלו על זה, נכון?); או שאנחנו יכולים להשלות את עצמנו במחשבה שחטאינו אינם רעים כל כך. (אחרי הכול, תראו אילו מעשים נוראים אנשים רבים מבצעים!) אבל במוקדם או במאוחר, פרי הבאושים של החטא משיג אותנו.

עלינו לשנוא את החטא משום שהוא חטא. עלינו לשנוא אותו בגלל מה שהוא מחולל בחיינו ובעולמנו, ובגלל מה שהוא עשה לאדוננו. אם ברצונכם לראות את המחיר האמיתי של החטא, הביטו בצלב. זה מחיר חטאינו. די בהבנה זו (על אף שלפעמים אין די בה), כדי לגרום לנו להימנע מן החטא ולהתרחק מאנשים העלולים להובילנו אליו.

האם התמודדתם מעודכם עם קנאה בהצלחתו של אדם אחר? מהי התרופה הטובה ביותר לבעיה רוחנית קטלנית זו? (ראו אפס' ה' 20).

איפוק באכילה

אין זה מקרי שהפיתוי הראשון של אבות האנושות היה קשור למזון (ברא' ג' 3). משום שאדם וחווה המרו את פי ה' ואכלו מן הפרי האסור, הם המיטו על העולם חטא ומוות (ברא' ג' 1-7, רומ' ה' 12). בנוסף, אין להתחמק מן העובדה המרה שהאזכור הראשון בתנ"ך של שתיית יין מוצג בסיפור מחריד ומשפיל (ברא' ט' 21).

קראו את משלי כ"ג 29-35. כיצד מוצג כאן השימוש באלכוהול?

מי מאיתנו לא ראה כמה הרס ונזק טמונים בשתיית אלכוהול? ברור שלא כל מי ששותה אלכוהול הופך לשתיין המתגולל בביבים. אבל רוב הסיכויים ששתיינים כאלה לא תיאררו לעצמם בפעם הראשונה שבה שתו, שהם יתגוללו לבסוף בביבים. "האדם שקנה לעצמו הרגל של שתיית משקאות חריפים נתון במצב נואש. לא ניתן לדבר על לבו בהיגיון או לשכנע אותו לוותר על התמכרותו. בטנו ומוחו נגועים במחלה, כוח הרצון שלו חלש, ותשוקתו לטיפה המרה אינה ניתנת לשליטה. שר כוחות האופל אוהז בו בכלא שממנו אין בכוחו להיחלץ." (אלן ג'יי. ווייט, מתוך The SDA Bible Commentary, כרך 3, עמ' 1162).

קראו את משלי כ"ג 1-8. מדוע עלינו לרסן את התיאבון ולנהוג איפוק באכילה?

אזהרה זו אין עניינה אך ורק נימוסי שולחן. הטקסט המקראי מעניק כאן אזהרה לאנשים בעלי תיאבון גדול, האוהבים לאכול ומתאווים למטעמים (משלי כ"ג 2). הדימוי של הנחת סכין בלוע הוא עוצמתי במיוחד: אין פירושו של דבר אך ורק ריסון התיאבון, אלא שהוא אף מרמז על הסיכון לבריאותנו ואפילו לחיינו, הטמון באכילת יתר. הביטוי "בין תבין, שמשמעו "בחן בתשומת לב, מבטא את הרעיון שיש לנקוט הבחנה מושכלת בין סוגי המאכלים השונים. שלמה השתמש במילה "להבין" כאשר ביקש מה' להעניק לו חוכמה שתעזור לו "להבין, בין טוב לרע" (מל"א ג' 9). מחבר משלי שכתב בהשראה אלוהית, התכוון בדבריו אלה לדבר נוסף ולא רק לסוגיית האיפוק באכילה. עצתו אף מתייחסת למסיבות או לאירועים חברתיים הכרוכים בשתיית משקאות חריפים, שבהם אנו מתפתים "להתאוות למטעמיו" ולמשקאותיו של המארח (משלי כ"ג 3).

חשבו על מכר שחיינו נהרסו בידי האלכוהול. מדוע די בדוגמה זו כדי להבין מדוע אל לנו לעולם להכניס את הרעל הזה לגופנו?

מחויבויותינו

"בְּאִמְרֵי לְרָשָׁע: 'רָשָׁע מוֹת תָּמוּת!' וְלֹא דִבְרַת לְהִזְהִיר רָשָׁע מִדְּרָכּוֹ, הוּא רָשָׁע בְּעוֹ נֹו יָמוּת, וְדָמוֹ מִיַּד אֲבִקָּשׁ" (יחזקאל ל"ג 8). איזה עיקרון רוחני בסיסי נחשף כאן? כיצד עלינו ליישם את הרעיון הזה בחיי היומיום שלנו?

לפני שנים רבות הותקפה אישה בשעת לילה בעיר גדולה. היא זעקה לעזרה; עשרות אנשים שמעו את זעקתה, אך איש לא טרח להתקשר למשטרה. רוב האנשים צפו באירוע מחלון דירתם, ואז שבו לעיסוקיהם. במהרה פסקו זעקותיה. מאוחר יותר היא נמצאה מתה כתוצאה מדקירות רבות.

האם האנשים ששמעו את זעקותיה אך לא עשו דבר אחראים למותה? אומנם הם עצמם לא תקפו אותה, אך האם אוזלת ידם רצחה אותה?
קראו את משלי כ"ד 11, 12, 23-28. אילו מסרים חשובים טמונים כאן בעבורנו?

תורת משה מזהירה אותנו מפורשות שאדם שהיה עד ראייה לפשע או למעשה עוול ולא דיווח עליו או לא בא להעיד עליו – אשם בחטא (ויקרא ה' 1). ייתכן שאין בכוחנו לפעול נגד הפשע, אך אם נחריש לגבי הדברים שראינו, נחלוק את האשמה עם הפושע. דרך שתיתנו אנו הופכים להיות שותפים לדבר עבירה.

מאידיך, אם ניתן עדות אמינה ונשיב "דברים נכוחים" (משלי כ"ד 26) – כלומר, דברי יושר ואמת – אנו נגיב בצורה נאותה וננהג כאנשים אחראים. מעשה כזה מושווה לנשיקה על השפתיים, המעידה על אהבתו ודאגתו של האדם לזולתו, ככתוב: "שפתיים יישק משיב דברים נכוחים."

אין ספק שזה טרגי להחריש ולא לעשות דבר כשאישה נרצחת ברחוב שלנו. אך מה לגבי רעות חולות אחרות בעולמנו: רעב, מלחמה, חוסר צדק, עוולות, גזענות, עושק, ניצול כלכלי? מהן המחויבויות שלנו גם במקרים אלה?

לימוד נוסף: "נפשות בני האדם החיים סביבנו חייבות להתעורר ולהיושע, אחרת הן תאבדנה. בל נאבד אפילו רגע אחד. לכולנו יש כוח השפעה הפועל בעד האמת או נגדה. משתוקקת אני לשאת עמי ראיות חותכות על היותי אחת מתלמידי המשיח. אנו זקוקים למשהו נוסף חוץ משמירת השבת. אנו זקוקים לתורת חיים. עלינו לשאת מדי יום באחריות האישית שלנו. אנשים רבים נרתעים מזה, והפרי הוא רשלנות, אדישות והיעדר ערנות רוחנית." (אלן ג'י. ווייט, Testimonies for the Church, כרך 1, עמ' 99).

"דברו אמונה, חיו אמונה, הפגינו אהבה לאלוהים; הציגו לפני העולם ראיות על כל מה שישוע הוא בשבילכם. רוממו ופארו את שמו הקדוש. ספרו על טובו, העידו על חסדו ורחמיו, דברו על גבורתו." (אלן ג'י. ווייט, Our High Calling, עמ' 20).

שאלות לדין:

1. דונו בתשובות שנתתם לשאלה שהוצגה בסוף השיעור ביום א'. מה תוכלו ללמוד איש מתשובת רעהו? כיצד נלמד לבנות ולחזק את אמונתנו ואת עיקרי האמונה שלנו?
2. מישו כתב: "זכרו שני דברים: המשיח מת בעבורכם, ויום אחד אתם תמותו." איזה לקח חשוב נפיק ממחשבה זו בהקשר של השיעור ביום ג', שדן בדרך שבה נצטרך לתת את הדין על חטאינו?
3. בואו ניזכר שוב בכיתוב על האוטובוסים בלונדון: "אין אלוהים. אז תפסיקו לדאוג ותתחילו ליהנות מהחיים." חוץ מהדברים שנידונו בשיעור, אלו סוגיות אחרות עולות בהקשר לעמדה זו? מדוע קיומו של אלוהים עשוי לגרום לאנשים לדאוג? מה נלמד מעמדה זו על מידת ההצלחה של השטן בעיוות אופיו של אלוהים במוחם של אנשים רבים? העלו הצעות שונות בתגובה לסיסמה זו. אילו סיסמאות קצרות, קולעות ותמציתיות יסייעו לאנשים לראות את התקווה שיש לנו באלוהים?